

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาถึงเงื่อนไขในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของชาวบ้านตำบลตำบอง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ในปัญหาและผลกระทบต่อป่าไม้ ดิน น้ำ ลังคมและวิถีชีวิตจากสถานการณ์การลดลงของพื้นที่ป่าไม้และเพื่อศึกษาความต้องการและเงื่อนไขในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในอนาคตของชาวบ้าน ข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดการรูปแบบการฟื้นฟูการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้อาศัยข้อมูลแนวคิดจากชาวบ้านในตำบลเพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถอธิบายผลกระทบต่าง ๆ ที่ปรากฏในพื้นที่นี้ รูปแบบในการศึกษาคั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive)

การศึกษานี้ผู้ศึกษา ได้พยายามศึกษาค้นคว้าข้อมูลหลาย ๆ ด้าน เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาถึงผลกระทบทางด้านกายภาพของทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมถึงความต้องการของชาวบ้านในอนาคต เพื่อนำไปสู่เงื่อนไขการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้

3.2 ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.2.1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ

3.2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานชุมชน ได้มาจากการเข้าไปคลุกคลีสัมผัสชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในชุมชน จากการสังเกตพฤติกรรม

3.2.1.2 การสัมภาษณ์และการสอบถามประชากรตัวอย่าง

3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารสิ่งพิมพ์และรายงานต่างๆ เกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา แหล่งข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ สวนป่าแม่คำ สำนักงานป่าไม้เขต

แพร์ อุทยานแห่งชาติดอยผาแดง กรมป่าไม้ ที่ว่าการอำเภอเมือง กรมพัฒนาที่ดิน สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลต้าผามอกและสำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.3 วิธีการรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นผลการศึกษาที่เป็นจริงและครอบคลุมอย่างสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ใช้เทคนิคการศึกษาหลายๆอย่าง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงจากปรากฏการณ์ที่แท้จริงในชุมชนที่ศึกษา รวมถึงการพยายามสร้างความสัมพันธ์จนได้รับความไว้วางใจจากผู้ให้ข้อมูล การศึกษาและวิธีการที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

3.3.1 วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) ได้ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและได้ทำการสัมภาษณ์ ผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำงานในพื้นที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และเจ้าหน้าที่ปกครอง ตลอดจนผู้อาวุโสและหัวหน้าครอบครัวบางคน ซึ่งคุ้นเคยต่อการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และคำตอบที่ได้ค่อนข้างน่าเชื่อถือ วิธีการสัมภาษณ์ก่อนทำการสัมภาษณ์ต้องมีการรายงานตัวกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อมูลและบันทึกข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ต้องทำการตรวจสอบทุกครั้ง

3.3.2 วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ผู้ศึกษาได้ใช้คำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และได้ทำการสัมภาษณ์ชุมชนและผู้ให้ข้อมูลซึ่งไม่คุ้นเคยกับการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการได้ใช้หลังจากที่ได้เข้าไปสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับชาวบ้านในชุมชน จนสังเกตเห็นได้ว่า ได้รับความไว้วางใจและการสัมภาษณ์เป็นไปแบบง่ายๆไม่เป็นทางการ แต่การสัมภาษณ์ทุกครั้งก็ไม่ทำให้ข้อมูลขาดหายไปแต่ประการใด โดยส่วนมากผู้ศึกษาเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับผู้ที่ไม่คุ้นเคยด้วยการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการเลือกตามบรรยากาศและสถานการณ์ที่เหมาะสม การสัมภาษณ์ถึงผลกระทบด้านป่าไม้ ดิน น้ำ รวมทั้งสังคม และวิถีชีวิตที่เกิดจากสภาพทรัพยากรป่าไม้ที่ลดจำนวนลง อีกทั้งเพื่อทราบเกี่ยวกับข้อมูลความต้องการของชาวบ้าน ต่อเงื่อนไขการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ลักษณะการสัมภาษณ์ข้อมูลเป็นการพูดคุย เพื่อให้เล่าเหตุการณ์มากกว่าที่จะเน้นคำตอบ การบันทึกจะกระทำหลังจากแยกตัวออกมาจากการพูดคุย การจดบันทึกต้องทำให้เป็นธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ

3.3.3 วิธีการสังเกต (Observation) ผู้ศึกษาใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมควบคู่กันไป สำหรับการศึกษานี้

- การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้สัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมของ

ชุมชนแต่ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วม โดยผู้ศึกษาได้ทำการสังเกตเพื่อเก็บประเด็น ในการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อไป เช่น การประชุมของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน อาทิเช่น การประชุมของกลุ่มสตรีในหมู่บ้าน

- การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้ศึกษาได้เข้าร่วมทำกิจกรรมต่างของชุมชน อาทิเช่น การช่วยงานบุญ งานศพของชาวบ้านในชุมชน การช่วยงานของส่วนร่วมและได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล ซึ่งข้อมูลในการทำกิจกรรมจะได้ข้อมูลในลักษณะกลุ่ม

3.3.4 การเปิดประชุมสัมมนาเวทีชาวบ้าน โดยใช้กระบวนการ AIC เพื่อที่จะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาผลกระทบต่างๆ ที่ชาวบ้านได้รับจากสถานการณ์ป่าไม้ ในพื้นที่ที่ลดจำนวนลงและเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ของข้อมูลข่าวสาร ในยุคสมัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพปัญหาความต้องการข้อจำกัดและศักยภาพ เพื่อเป็นการระดมความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา เพื่อทราบความต้องการของชาวบ้าน และหาแนวทางในการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ อันนำไปสู่ข้อสรุปถึงเงื่อนไขการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ตำบลด้าผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยทำจำนวน 3 ครั้ง หมู่บ้านละ 1 ครั้ง สำหรับกระบวนการ AIC เป็นการศึกษาโดยการใช้สื่อความหมายโดยการวาดภาพและบรรยายภาพ มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 A : Appreciation คือ การระดมความคิดของผู้ร่วมประชุมในการค้นหาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และร่วมกันสร้างภาพฝันหรือจินตนาการ เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 2 I : Influence คือ การร่วมกันกำหนดมาตรการหรือวิธีการในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เป็นไปตามภาพฝัน หรือจินตนาการ เป็นการให้โอกาสชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 3 C : Control คือ การนำเอามาตรการหรือวิธีการมากำหนดเป็นกิจกรรมหรือแผนการปฏิบัติงานเพื่อก่อให้เกิดการกระทำที่จะนำไปสู่เป้าหมายหรือภาพฝันของการอยู่ร่วมกันของคนกับป่าอย่างยั่งยืน

3.3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ในการเก็บข้อมูลใช้แบบบันทึกข้อมูลสนามโดยได้เตรียมแบบบันทึกไว้ล่วงหน้าและทำการบันทึกขณะสัมภาษณ์ หรือหลังสัมภาษณ์ ทั้งนี้แล้วแต่บรรยากาศของการสัมภาษณ์ เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดหมวดหมู่ของข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาจะทำการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลสนามทุกครั้ง หลังการเก็บข้อมูลในแต่ละวัน การบันทึกข้อมูลสนามที่กระทำควบคู่ไปกับการสอบถามข้อมูลก่อนการบันทึกข้อมูลผู้ศึกษาจะสังเกตปฏิกิริยาของผู้ให้ข้อมูล ถ้าสังเกตว่า ไม่สะดวกก็จะจดเพียงประเด็นหลักๆเพื่อจ่ายต่อการจดจำ เมื่อกลับถึงที่พักหรือหลังการพูดคุย ผู้ศึกษาก็จะทำการบันทึกข้อมูลทันที

ประเด็นในการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ตั้งประเด็นสัมภาษณ์จากการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลประจำวัน เพื่อช่วยให้ทราบว่า ข้อมูลเพียงพอนาน้อยแค่ไหนประเด็นที่ขาดและตรวจสอบข้อมูลนั้นได้ทำสมบูรณ์หรือไม่ การเก็บข้อมูลได้เก็บตามประเด็นสัมภาษณ์ที่จัดทำไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะทำให้ไม่ออกนอกประเด็นที่ศึกษา การตั้งประเด็นคำถามที่เหมาะสมสำหรับผู้ให้ข้อมูล ถือเป็นส่วนสำคัญในการจะได้มาซึ่งข้อมูล และเป็นการบังคับให้ต้องทำการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลประจำวันอีกด้วย

3.4 แหล่งข้อมูล

3.4.1 ประชากรตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นตัวแทนของชาวบ้านในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน จำนวน 4,719 คน ผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 206 คน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชาชนในหมู่บ้านที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของพื้นที่จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 2 บ้านน้ำริน หมู่ที่ 3 บ้านปง หมู่ที่ 4 บ้านเก็ชงา

ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบไปด้วยกลุ่มบุคคล 2 กลุ่ม ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ดังนี้

3.4.1.1 กลุ่มเจ้าหน้าที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในระดับตำบล คือ

- เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่ตำรวจ
- เจ้าหน้าที่ระดับตำบล ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน
- เจ้าหน้าที่ระดับหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและกรรมการหมู่บ้าน

3.4.1.2 กลุ่มชาวบ้าน ได้แก่ ผู้อาวุโส ชาวบ้านหัวหน้าครอบครัว การเลือกตัวอย่างประชากรในกลุ่มนี้ ใช้วิธีการคัดเลือกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยเกณฑ์การเลือกนี้ถือได้ว่าผู้อาวุโสและหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้มีประสบการณ์จากอดีตในเรื่องขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการใช้ทรัพยากรป่าไม้ในอดีตที่ผ่านมาอย่างดี

3.4.2 ขนาดของตัวอย่าง

- เจ้าหน้าที่ในพื้นที่จำนวน 4 คน ประกอบด้วยนายตำรวจระดับหัวหน้าสถานี, หัวหน้าอุทยานแห่งชาติคอกผากล่อง, หัวหน้าสวนป่าแม่คำ, หัวหน้าหน่วยป้องกันรักษาป่าที่พร. 5
- เจ้าหน้าที่ระดับตำบล จำนวน 12 คน ประกอบด้วย กำนัน 1 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 10 คน และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน
- เจ้าหน้าที่ระดับหมู่บ้านจำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน 2 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 3 คนและกรรมการหมู่บ้านจำนวน 15 คน
- หัวหน้าครอบครัวและผู้อาวุโสจำนวน 170 คน ประกอบด้วย หัวหน้าครอบครัวจาก 3 หมู่บ้านๆละ 50 คน และผู้อาวุโส จำนวน 20 คน

3.5 การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้แสดงสถานะภาพการเป็นนักศึกษาจากสาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมบัณฑิตศึกษาสถาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งการทำงานออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะแรก ในช่วงเดือนมีนาคม 2541 โดยได้แบ่งเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงต้นเดือน และช่วงปลายเดือน ซึ่งช่วงต้นเดือนผู้ศึกษาได้อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวกับนายจ่านงค์ บัวมูล กำนันตำบลตำผามอก ตั้งแต่สมัยที่ยังไม่ได้เป็นกำนัน ประมาณปี พ.ศ. 2535 ซึ่งไปมาหาสู่กันเป็นประจำ เพื่อติดต่อขอเข้าทำการศึกษาวิจัย กำนันได้พาเข้าพบกับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก เพื่อแนะนำตัว ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและความปลอดภัยในการเข้าศึกษาในพื้นที่ และยังได้พบกับผู้นำคนอื่นๆ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านทั้ง 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 2 บ้านน้ำริน หมู่ที่ 3 บ้านปางหมู่ที่ 4 บ้านเกียงพา เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ การพักอาศัยผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์จากกำนันให้พักในบ้านปาง หมู่ที่ 3 เพื่อที่จะให้คนในชุมชนคุ้นเคยและไว้วางใจ ในช่วงปลายเดือนมีนาคม ผู้ศึกษาได้เข้าและออกพื้นที่ในชุมชนทั้ง 3 หมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับชาวบ้านในชุมชน ในช่วงนี้เอง ผู้ทำการศึกษาก็พักอาศัยอยู่ในครอบครัว ซึ่งเป็นญาติของกำนัน ผู้ศึกษาได้พยายามสร้างความคุ้นเคย โดยการช่วยเหลือกิจกรรมในครอบครัว ทำให้ผู้ที่ผ่านไปมาคิดว่าเป็นบุตรหลานในครอบครัวดังนั้นผู้ที่มาเยี่ยมเยือนครอบครัวนี้จึงไม่รู้สึกรังเกียจที่จะให้ข้อมูลเรื่องราวๆ ไปของชุมชน

ระยะที่ 2 ช่วงเดือนเมษายน 2541 – กรกฎาคม 2541 สำหรับในระยะที่ 2 หลังจากที่ผู้ศึกษาได้สร้างความคุ้นเคยกับคนในชุมชนเป็นอย่างดีแล้ว ได้พยายามทำการศึกษาแบบเจาะลึกตามประเด็นที่ศึกษาและพยายามเข้าไปศึกษาข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยได้รับความช่วยเหลือจากชาวบ้านถึงผู้ที่สามารถให้ข้อมูลหลักได้ โดยได้หาเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลว่าง ส่วนมากจะเป็นตอนเย็นหรือตอนค่ำ ซึ่งกลับมาจากทำไร่ทำสวน รวมถึงการได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมฟังการประชุมเพื่อปรึกษาร่วมกันของชาวบ้านในชุมชนในบางโอกาส และได้เริ่มทำการสัมภาษณ์แบบรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการกับกลุ่มในชุมชน โดยอาศัยช่วงที่มีกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน เพื่อตั้งประเด็นในการทำให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และออกความคิดเห็นร่วมกัน ในส่วนของการร่วมทำกิจกรรมปีใหม่เมือง (งานสงกรานต์) ผู้ศึกษาก็ได้เข้าร่วมในกิจกรรมนี้ด้วย เพื่อที่จะศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน

ในช่วงระยะนี้ ผู้ศึกษาได้เริ่มทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้อาวุโสและผู้นำในหมู่บ้าน, หัวหน้าครอบครัว โดยบางครั้งเป็นการสัมภาษณ์แบบรวมกลุ่ม ซึ่งในระยะนี้ คือกลางเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2541 ผู้ศึกษาได้ทำการพบปะชาวบ้านเพื่อทำการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ บางครั้งการสัมภาษณ์ แบบไม่เป็นทางการเป็นการเร่งรีบทำให้ได้ข้อมูล ไม่ครบก็จะทำการสัมภาษณ์ใหม่ในครั้งต่อไป

บางครั้งการเก็บข้อมูลก็เป็นไปด้วยความยากลำบาก คือผู้ให้ข้อมูล ไม่ให้ความร่วมมือ และมีผู้ไม่ประสงค์ดีมาก่อแค้น ผู้ศึกษาารู้สึกลำบากใจและรู้สึกเหน็ดเหนื่อยแต่ก็ไม่เคยเกิดความย่อท้อ บางครั้งสอบถามไม่ครบประเด็นทำให้ต้องสอบถามซ้ำๆหลายครั้ง ทำให้เสียเวลาเก็บข้อมูลต้องทำทั้งในเวลากลางวันและบางครั้งก็เป็นเวลากลางคืน ซึ่งเป็นช่วงเวลาอาหารเย็น ผู้ให้ข้อมูลก็มีไมตรีจิต ชักชวนร่วมกินข้าวเสมือนหนึ่งผู้ศึกษาเป็นแขกมาเยี่ยมเยือน ผู้ศึกษาก็ได้ปฏิบัติตัวเข้ากับชาวบ้านได้เป็นอย่างดี

ระยะที่ 3 ในช่วงเดือน สิงหาคม – กันยายน 2541 หลังจากที่ผู้ศึกษาได้สร้างความคุ้นเคยในช่วงระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามเป้าหมายแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการเปิดเวทีชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะปัญหาสาเหตุ แนวทางแก้ไข และกำหนดวิธีการจัดการในการแก้ไขปัญหา ในระยะสุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ และทำการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาที่ศึกษาอยู่เสมอ เพื่อรับคำแนะนำให้ได้มาซึ่งข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทำการจดบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ในการศึกษาการรับรู้ในปัญหาและผลกระทบต่อป่าไม้ ดิน น้ำ สังกมและวิถีชีวิตจากสถานการณ์การตัดไม้ทำลายป่าและเพื่อศึกษาความต้องการและเงื่อนไขในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในอนาคตของชาวบ้าน ตำบลตำผามอก อำเภอสอง จังหวัดแพร่

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ เป็นสิ่งที่ทำไปพร้อมๆกับการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดเวลา ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ควบคู่ไปกับกระบวนการรวบรวมข้อมูล จนกว่าจะได้ข้อสรุปสุดท้ายก่อนการเขียนรายงาน โดยการสัมภาษณ์ซ้ำๆ (Repeated Interview) ในประเด็นเดียวกันด้วยคำถามต่างๆกับผู้ให้ข้อมูลหลักและระหว่างคนอื่นๆ ตลอดจนอาศัยการสังเกตการณ์และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ส่วนใหญ่ผู้ศึกษาใช้การสัมภาษณ์แบบลึกเป็นรายบุคคล บางครั้งทำการสัมภาษณ์แบบลึกในลักษณะการประชุมกลุ่ม โดยผู้ศึกษาเป็นผู้ซักประเด็นคำถาม แต่เมื่อพิจารณาเห็นว่าการให้ข้อมูลบางอย่าง ผู้ให้ข้อมูลมีความอ่อนไหวต่อการเกิดความขัดแย้งภายในกลุ่ม อันจะนำไปสู่การประนีประนอมทางความคิดทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริงออกมา ผู้ศึกษาจึงจะนำประเด็นนั้นไปสัมภาษณ์แบบลึกเป็นรายบุคคล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบลึกนี้ ส่วนใหญ่ผู้ศึกษาจะใช้ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เป็นหลัก และสัมภาษณ์บุคคลอื่นๆ และที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนใหญ่เมื่อต้องการข้อมูลเพิ่มเติมหรือตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล นอกจากนี้ยังใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม